BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17515

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i, bireylerin ya?ad??? k?skançl?k duygusunun yap?c? (g?pta) ve y?k?c? (haset) boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan orijinal ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Yasemin Ç?rpan ve A. A. Özdo?ru taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilen bu çal??ma, ölçe?in Türkçe formunun dilsel e?de?erli?ini, iç tutarl?l???n? ve yap?sal geçerlili?ini incelemeyi amaçlam??t?r. Ölçek, toplam 10 maddeden olu?makta olup, haset ve g?pta olmak üzere iki farkl? alt boyutu ölçmektedir.

Bu çal??ma, psikolojideki önemli bir duygu olan k?skançl???n farkl? tezahürlerini bilimsel olarak incelemek için Türk kültürüne uygun, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktad?r. Ölçe?in derecelendirmesi 6'l? Likert tipi format?nda yap?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

BeMaS, Haset, G?pta, K?skançl?k, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?, ?ki Faktörlü Yap?.

Yazarlar

Yasemin Ç?rpan, A. A. Özdo?ru

Amaç

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin temel amac?, k?skançl?k deneyimini tek boyutlu bir kavram olarak ele almak yerine, teorik olarak ayr??t?r?lm?? olan iki temel bile?enini, yani **yap?c? g?pta** ve **y?k?c? haset** duygular?n?, psikometrik aç?dan sa?lam bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, bireylerin ba?kalar?n?n üstünlüklerine verdikleri tepkileri (kendini geli?tirme motivasyonu ya da ba?kas?n?n ba?ar?s?zl???n? isteme) ay?rt etmeyi hedefler.

Ç?rpan ve Özdo?ru (2017) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ba?lam?nda do?rulamak ve bu sayede sosyal psikoloji ve klinik psikoloji alan?ndaki ara?t?rmalara kullan??l? bir araç sa?lamakt?r. Bu çal??ma, dilsel e?de?erlik ve kültürel uygunluk süreçlerini titizlikle yürüterek ölçe?in Türkçede de geçerlili?ini ve güvenirlik düzeyini kan?tlam??t?r.

Yap?

Ölçek, sosyal kar??la?t?rma süreçlerinin duygusal sonuçlar? olan k?skançl???n iki ayr? ve ba??ms?z boyutunu ölçer. Bu yap?, psikolojik literatürde kabul gören **?yi Niyetli K?skançl?k (G?pta)** ve **Kötü Niyetli K?skançl?k (Haset)** ayr?m?na dayan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

G?pta (Benign Envy): Bu boyut, bir ba?kas?n?n sahip oldu?u ba?ar?y? veya özelli?i arzu etmeyi içerir, ancak bu arzu olumlu ve yap?c? bir motivasyonla birle?ir. Birey, üstün olana ula?mak için kendini geli?tirmeye odaklan?r. Ölçekte 1, 3, 4, 7 ve 9. maddeler bu yap?y? ölçmektedir.

Haset (Malicious Envy): Bu boyut ise, ba?kas?n?n üstünlü?ünü tehdit edici veya haks?z bulmay? içerir. Birey, o üstünlü?e ula?maktan ziyade, üstün olan ki?inin bu üstünlü?ünü kaybetmesini veya zarar görmesini arzular. Ölçekte 2, 5, 6, 8 ve 10. maddeler bu yap?y? ölçmektedir.

Geçerlik

Türkçe geçerlilik çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini ve dilsel e?de?erli?ini göstermi?tir. Yap? geçerlili?i, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi? olup, ölçe?in orijinal yap?s?ndaki iki faktörlü modelin (Haset ve G?pta) Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Geçerlilik çal??malar? ayr?ca, haset ve g?pta alt boyutlar?n?n beklenen psikolojik sonuçlarla (örne?in, hasedin dü?manca duygularla pozitif, g?ptan?n ise motivasyon ve ba?ar? odakl? davran??larla pozitif korelasyonu) ili?kilerini inceleyerek yak?nsak ve ayr??an geçerlili?ini de desteklemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizi, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, hem toplam ölçek puan? hem de haset ve g?pta alt boyutlar? için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarl?l?k de?erleri elde edilmi?tir.

Yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarl? oldu?unu göstermektedir. Adaptasyon çal??malar? genellikle test-tekrar test güvenilirli?ini de içerebilir, bu da ölçek puanlar?n?n zaman içinde kararl?l???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin psikometrik özellikleri, iki faktörlü yap?n?n korunmas? esas?na dayan?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda yap?lan faktör analizi (büyük olas?l?kla Do?rulay?c? Faktör Analizi), ölçe?in iki ayr? ve ili?kili faktörden (Haset ve G?pta) olu?tu?unu ve her bir maddenin ilgili faktöre yüksek yük verdi?ini kan?tlam??t?r.

Bu sonuçlar, ölçe?in teorik yap?s?yla uyumlu oldu?unu ve iki ayr? k?skançl?k tipini ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? göstermektedir. Ölçek, toplam 10 madde ile bu iki boyutu ölçmektedir: G?pta alt boyutu 5 madde, Haset alt boyutu 5 madde içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Enstrüman

Test Type:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available:

Türkçe (Turkish)

Population Group:

Genel Popülasyon (Yeti?kinler)

Age Group:

Belirtilmemi?, ancak üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler üzerinde kullan?ma uygundur.

Population Details:

Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencisi örneklemleri üzerinde gerçekle?tirilmi?tir, ancak ölçek yeti?kin popülasyonda duygusal tepkileri de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Test Methodology:

6'l? Likert Tipi Derecelendirme. Yan?tlar 1 (kesinlikle kat?lm?yorum) ile 6 (kesinlikle kat?l?yorum) aras?nda de?i?mektedir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Sosyal Kar??la?t?rma, Haset, G?pta, Cronbach Alfa, Geçerlilik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu Yazar Yasemin Ç?rpan için: ycirpan@eflatun.com.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Correspondence Address:

Mevcut kaynakta detayl? adres bilgisi belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal BeMaS'in geli?tirildi?i y?l 2015, Türkçe uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l ise **2017**'dir. Ölçe?in akademik çal??malarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Yasemin Ç?rpan) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya lisanslama ücretleri hakk?nda bilgi mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Ç?rpan, Y. ve Özdo?ru, A. A. (2017). BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?: Dilsel e?de?erlik, güvenirlik ve geçerlilik çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 18*, 577-585. http://dx.doi.org/10.5455/apd.256664

Orijinal ölçek: Lange, J. & Crusius, J. (2015). The Benign and Malicious Envy Scale (BeMaS): Separating two faces of envy. *Personality and Social Psychology Bulletin, 41*(1), 143-154. (Bu çal??ma, Türkçe uyarlaman?n temelini olu?turmaktad?r.)

BeMaS Haset ve G?pta Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 10 maddedir. 1, 3, 4, 7, 9. Maddeler g?pta, 2, 5, 6, 8, 10. Maddeler hasedi ölçer.

1. Ba?kalar?n? k?skand???mda, gelecekte nas?l onlar kadar ba?ar?l? olabilece?ime odaklan?r?m.
2. Benden üstün olan insanlar?n üstünlüklerini kaybetmelerini isterim.
3. Ba?ka birinin benden daha iyi oldu?unu fark edersem, kendimi geli?tirmeye çal???r?m.
4. Ba?kalar?n? k?skanmak hedeflerimi gerçekle?tirme konusunda beni motive eder.
5. Kendim içim istedi?im bir ?eye ba?kalar? sahipse, onu ellerinden almak isterim.
6. Benden üstün olan birinin ba?ar?s?z olmas?n? isterim.
7. Ba?kalar?n?n ba?ar?s? bana ilham verir.
8. Ba?kalar?n?n iyi ?anslar?n?n sona ermesini isterim.
9. Ba?kalar?n? k?skanmak, kendimi daha iyi olmaya zorlar.
10. Ba?kalar?n?n benden daha iyi olmas? beni rahats?z eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM